

**Program
Korekcyjno – Edukacyjny
Dla Osób Stosujących Przemoc Domową
na lata 2025 – 2030**

Konin, maj 2025 rok

Spis treści

Wstęp	3
I. Podstawy prawne w zakresie opracowania i realizacji programu korekcyjno – edukacyjnego.....	4
II. Cele programu	4
III. Założenia Programu	5
IV. Realizacja programu	6
1. Założenia organizacyjne.....	6
2. Adresaci Programu	7
3. Nabór uczestników do Programu oraz zasady uczestnictwa w Programie	7
4. Osoby prowadzące zajęcia w ramach programu korekcyjno – edukacyjnego	9
5. Harmonogram realizacji programu	9
V. Zakładane rezultaty.....	10
VI. Finansowanie Programu.....	10
VII. Monitoring i ewaluacja.....	11

Wstęp

Przemoc domowa to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Najważniejszym aktem prawnym regulującym zjawisko przemocy domowej jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, która zgodnie z art. 2 pkt 2 definiuje zjawisko przemocy jako "jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie i krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej".

Przemoc jest zjawiskiem coraz bardziej powszechnym, występuje w różnych środowiskach i sferach życia. Jest problemem społecznym, który dotyczy podstawowej komórki społecznej, jaką jest rodzina. Ludzie doznają przemocy niezależnie od statusu społecznego, płci wykształcenia, zarobków, majątku. Przemoc domowa jest niewątpliwie najgorszym jej rodzajem, ponieważ osoba stosująca przemoc jest najbliższą osobą - członkiem rodziny. Dom rodzinny powinien być postrzegany jako środowisko miłości, bezpieczeństwa, opieki i wzajemnego zrozumienia. Niestety dla wielu staje się miejscem cierpienia, zagrożenia, poniżania oraz lęku i rozpacz.

Skuteczne przeciwdziałanie przemocy domowej wymaga systemowego podejścia do problemu, zintegrowanych i kompleksowych działań, których celem jest zahamowanie zjawiska przemocy domowej. Realizując założenia wskazane w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 oraz w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Miasta Konina na lata 2024 – 2030, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie opracował „Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową na lata 2025 r – 2030” zwany dalej Programem.

Program pełni rolę pomocniczą systemu przeciwdziałania przemocy domowej, a także uzupełnia różne formy interwencji prawno-administracyjnych, które są podejmowane wobec osób stosujących przemoc.

I. Podstawy prawne w zakresie opracowania i realizacji programu korekcyjno – edukacyjnego

Podstawę prawną programu korekcyjno - edukacyjnego stanowią:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1673 ze zm.).
2. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030.
3. Wielkopolski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025.
4. 4. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz. U. 2023 r. poz. 1164).
5. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach (Dz. U. 2023 r. poz.1158).
6. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163).
7. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1283 ze zmianami)
8. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151).
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1870).
10. Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Miasta Konina na lata 2024 – 2030.

II. Cele programu

Głównym celem programu jest powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym jej stosowaniem oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy.

Cele programu określono w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w „sprawie programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

W § 2 rozporządzenia wskazano, że program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową obejmuje:

- a) zmianę przekonań odbiorców programów korekcyjno-edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej,
- b) powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy,
- c) rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych,
- d) zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy,
- e) wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania,
- f) poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej,
- g) kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej,
- h) uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy,
- i) uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

III. Założenia Programu

Podstawowym założeniem programu korekcyjno – edukacyjnego jest to, że przemoc jest zachowaniem nieakceptowanym, którego nic nie usprawiedliwia. Działania edukacyjne i korygujące mają na celu zmianę świadomości osoby stosującej przemoc w odniesieniu do zjawiska przemocy oraz jej skutków fizycznych, psychologicznych i prawnych. Jest to program psychoedukacyjny, którego celem jest zmiana zachowań typu przemocowego na rzecz postawy partnerstwa i poszanowania wobec domowników. Priorytetem realizacji niniejszego Programu jest bezpieczeństwo osób doznających przemocy domowej. Oznacza to, że wszelkie działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc są podporządkowane zapewnieniu ochrony, bezpieczeństwa, autonomii i dobra osób krzywdzonych przez osoby stosujące przemoc.

Program korekcyjno – edukacyjny jest formą oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową w celu nauczania ich samokontroli, kształtowania u nich postawy partnerstwa i szacunku wobec bliskich oraz odpowiedzialności za popełnione czyny przemocowe.

Praca z osobą stosującą przemoc opierać się będzie na założeniach:

- a) przemoc domowa jest wyuczonym zachowaniem, które przynosi zyski i straty dla sprawcy,
- b) przemoc domowa jest tolerowana i wzmacniana przez postawy i poglądy wielu ludzi często zakorzeniona jest we wzorach postępowania przekazywanych pokoleniowo,
- c) przemoc domowa jest szkodliwym i raniącym nadużywaniem siły i władzy oraz dążeniem do kontrolowania współmałżonki/ współmałżonka, partnerki/partnera, dziecka lub sytuacji rodzinnej,
- d) można nauczyć się niestosowania przemocy, przekonania, iż nigdy nie należy godzić się na przemoc,
- e) stosowanie przemocy w żadnym przypadku nie może być usprawiedliwiane stwierdzeniem, że było skutkiem prowokacji ze strony osoby doznającej przemocy,
- f) korzenie przemocy domowej tkwią w stereotypach kulturowych i obyczajowych dotyczących płci, rasy, orientacji seksualnej, które usprawiedliwiają dyskryminację jednostek i grup społecznych,
- g) stosowanie przemocy jest wyborem, za który osoba ją stosująca ponosi odpowiedzialność moralną i prawną.

IV. Realizacja programu

1. Założenia organizacyjne

Realizatorem programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie. Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne, prowadzone będą w Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej przy ulicy Staszica 17, 62-500 Konin, w wyznaczonych i odrębnych pomieszczeniach z zachowaniem najwyższych standardów ochrony bezpieczeństwa osób doznających przemocy domowej lub w innym wyznaczonym miejscu również z zachowaniem najwyższych standardów ochrony bezpieczeństwa osób doznających przemocy domowej.

Koordynatorem programu jest Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie lub osoby przez niego wyznaczone na podstawie upoważnienia.

Realizator może zlecić przeprowadzenie programu korekcyjno-edukacyjnego

podmiotowi zewnętrznemu, który posiada odpowiednie uprawnienia oraz kwalifikacje.

2. Adresaci Programu

Program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową, skierowany jest do dorosłych mężczyzn i kobiet stosujących wszelkie formy przemocy, np. fizycznej, psychicznej, seksualnej lub ekonomicznej wobec współmałżonki (współmałżonka), partnerki (partnera), rodzeństwa, rodziców, osób starszych, dzieci własnych lub przysposobionych, albo wobec innych osób zamieszkujących we wspólnym gospodarstwie domowym. Mogą to być osoby, które przeszły lub przechodzą przez tryby wymiaru sprawiedliwości (osoby kierowane przez sąd, skazane za przestępstwo przeciwko rodzinie ze stwierdzeniem sprawstwa przemocy, korzystające z warunkowego zawieszenia wykonywania kary pozbawienia wolności), osoby skierowane przez Miejski Zespół Interdyscyplinarny do uczestnictwa w Programie lub osoby zgłaszające się samodzielnie, dobrowolnie do udziału w Programie.

W programach korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową mogą uczestniczyć osoby uzależnione od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych po zakończonym programie psychoterapii uzależnień.

Osobę stosującą przemoc domową, u której zostało rozpoznane uzależnienie od alkoholu, narkotyków lub innych substancji psychoaktywnych kieruje się w pierwszej kolejności na terapię leczenia uzależnienia.

3. Nabór uczestników do Programu oraz zasady uczestnictwa w Programie

Nabór uczestników będzie odbywał się na podstawie skierowania przez Miejski Zespół Interdyscyplinarny lub inne instytucje (sąd, policja, itp.) do uczestnictwa w programie korekcyjno- edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową. Osoba stosująca przemoc domową, po skierowaniu przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową ma obowiązek:

- a) zgłosić się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową,
- b) dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową w terminach określonych w przepisach ustawy,
- c) ukończyć program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową w terminach określonych przez podmiot realizujący te programy,
- d) dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową.

Istnieje możliwość dobrowolnego zgłoszenia do uczestnictwa w programie na podstawie pisemnej zgody uczestnika i jego zobowiązania do uczestnictwa w programie.

Osoby przed przystąpieniem do programu składają oświadczenie oraz wypełniają ankietę kwalifikacyjną. Rekrutacja do grupy odbędzie się w oparciu o przeprowadzoną konsultację indywidualną z prowadzącym/prowadzącymi program, podczas której dokonana zostanie diagnoza wstępna i ocena sytuacji kandydata oraz badanie jego oczekiwań i motywacji do uczestnictwa w programie.

Osoby przed rozpoczęciem podpisują kontrakt, który jest warunkiem koniecznym uczestnictwa w Programie. Określa on reguły uczestnictwa w programie i zawiera:

- a) formalne wymogi dotyczące systematycznej obecności w zajęciach wraz z określeniem sankcji za uchylenie się od udziału w programie,
- b) zobowiązanie do powstrzymania się od przemocowych zachowań i postaw w kontaktach z członkami rodziny i z innymi ludźmi,
- c) zobowiązanie do powstrzymania się od spożywania alkoholu i zażywania substancji psychoaktywnych,
- d) obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach,
- e) uznanie osobistej odpowiedzialności za fakt stosowania przemocy domowej,
- f) fakt uczestnictwa w programie osób dobrowolnie zgłaszających się, jest objęty tajemnicą, z wyłączeniem możliwości informowania instytucji organizacji, które skierowały do programu oraz upoważnionych członków rodziny,
- g) informację o monitorowaniu sytuacji rodzinnej i zachowań uczestnika programu,
- h) zobowiązanie do utrzymywania kontaktu z podmiotem realizującym program, wraz z określeniem sposobu i częstotliwości tego kontaktu, przez 3 lata po zakończeniu uczestnictwa w Programie, w celu monitorowania sytuacji rodzinnej i zachowań uczestnika w trakcie i po zakończeniu Programu.

Program będzie realizowany zarówno w formie zajęć grupowych, formie mieszanej (zajęcia grupowe i indywidualne) bądź zajęć indywidualnych. Forma zajęć każdorazowo uzgadniana będzie z prowadzącymi oraz uczestnikami.

Warunkiem ukończenia (otrzymania zaświadczenia o ukończeniu programu) jest udział w co najmniej 75% godzin zegarowych zajęć w danej edycji programu (zarówno grupowych jak i indywidualnych przypadających na danego uczestnika). Zajęcia będą odbywać się zgodnie ze szczegółowym, wcześniej opracowanym harmonogramem. Każdorazowo program korekcyjno - edukacyjny obejmuje od 60 do maksymalnie 120 godzin zegarowych, a przerwy pomiędzy kolejnymi zajęciami nie były dłuższe niż 1 tydzień.

Uczestnictwo na zajęciach grupowych czy indywidualnych jest potwierdzane na listach obecności własnoręcznym podpisem uczestnika, wraz z odnotowaniem daty spotkania, czasu trwania, tematem spotkania, podpisami prowadzących.

Z każdego zajęcia należy sporządzić krótką informację zawierającą: temat spotkania, formę spotkania, zastosowane metody, przebieg spotkania oraz podpisy osób prowadzących.

4. Osoby prowadzące zajęcia w ramach programu korekcyjno – edukacyjnego

Bezpośrednimi realizatorami programu są osoby uprawnione do prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych, których kwalifikacje są zgodne z Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163).

Dokumentacja potwierdzająca kwalifikacje osób prowadzących program przechowywana będzie w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie ul. Przyjaźni 5, 62-510 Konin, pozostała dokumentacja dotycząca programu, przechowywana będzie w siedzibie Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie przy ul. Staszica 17.

Osoby prowadzące program będą zobowiązane do:

1. Przeprowadzenia indywidualnej diagnozy osób biorących udział w programie, dokonania selekcji i zakwalifikowania do programu.
2. Podpisania z każdym uczestnikiem programu kontraktu.
3. Prowadzenia list obecności na spotkaniach indywidualnych i grupowych.
4. Sporządzania dokumentacji z każdego spotkania indywidualnego.
5. Prowadzenia dokumentacji z każdego zajęcia grupowych, w których należy ująć: termin spotkania, czas trwania, tematykę, formę spotkania zastosowane metody, krótki przebieg spotkania, podpisy osób prowadzących.
6. Przeprowadzenie ankiet monitorujących w trakcie trwania zajęć oraz ankiet ewaluacyjnych na zakończenie programu.
7. Sporządzenia sprawozdania końcowego z realizacji programu.

5. Harmonogram realizacji programu

Realizacja programu w danym roku zależna będzie od potrzeb i przebiegać będzie według poniższego harmonogramu działań:

- a) rozpowszechnianie informacji o naborze do programu i o głównych założeniach programu, np.: poprzez korespondencję, media społecznościowe, rozmowy telefoniczne lub spotkania indywidualne,
- b) nabór kandydatów do spotkań grupowych lub spotkań indywidualnych,

- c) rozmowy indywidualne, ankiety kwalifikacyjne i zawarcie indywidualnych kontraktów z kandydatami do udziału w programie,
- d) ostateczna kwalifikacja kandydatów do udziału w programie,
- e) rozpoczęcie zajęć z uczestnikami programu korekcyjno – edukacyjnego w formie mieszanej (zajęcia grupowe i indywidualne) bądź zajęć indywidualnych. Forma zajęć każdorazowo uzgadniana będzie z prowadzącymi oraz uczestnikami,
- f) zakończenie programu - zamknięcie zajęć w grupie i sporządzenie niezbędnej dokumentacji.

V. Zakładane rezultaty

Zakładane rezultaty to:

- a) wzrost świadomości stosowanych zachowań przemocowych w celu zmiany przekonań,
- b) wzrost kompetencji uczestników programu w zakresie powstrzymywania się od dalszego stosowania przemocy,
- c) wzrost kompetencji dotyczących prawidłowego współżycia, samokontroli, radzenia sobie z negatywnymi emocjami tj. złością, poczuciem krzywdy itp.,
- d) wzrost kompetencji uczestników programu w zakresie konstruktywnego radzenia sobie nad zachowaniami opartymi na sile i przemocy,
- e) wzrost świadomości uczestników na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji ich stosowania,
- f) wzrost kompetencji uczestników programu w zakresie kontrolowania swoich agresywnych zachowań przez różne alternatywne sposoby w zakresie budowania relacji, poszanowania domowników i prawidłowej postawy partnerskiej,
- g) wzrost kompetencji uczestników programu w zakresie konstruktywnego rozwiązywania konfliktów w związku, w rodzinie i wychowywania dzieci bez użycia przemocy domowej,
- h) zwiększenie poziomu wiedzy uczestników programu na temat zjawiska przemocy domowej i uznanie swojej odpowiedzialności za jej stosowanie,
- i) zwiększenie poziomu wiedzy o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

VI. Finansowanie Programu

Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową należy do zadań w zakresie administracji rządowej realizowanej przez

powiat. Środki na realizację i obsługę tego zadania zapewnia budżet państwa.

Finansowanie Programu odbędzie się zgodnie ze złożonym wnioskiem o dofinansowanie przesłanym do Wojewody Wielkopolskiego za pośrednictwem formularza opublikowanego w systemie CAS.

VII. Monitoring i ewaluacja

Realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego objęta będzie działaniami monitorującymi oraz ewaluacyjnymi podejmowanych i realizowanych działań. Celem monitoringu jest określenie efektywności i przydatności prowadzonych działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w trakcie trwania programu skierowanych do osób ją stosujących. Sposób i formy ewaluacji programu będą prowadzone przez osoby realizujące program i będą dostosowane do zmieniających się potrzeb wynikających z realizacji działań w programie.

Realizator programu - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie, będzie prowadził monitoring uczestnika przez okres 36 miesięcy od dnia zakończenia danej edycji programu. W tym celu pozostanie w kontakcie z uczestnikami oraz innymi osobami i instytucjami (np. pracownicy socjalni, kuratorzy, rodzina) - wypełniając oraz ankietę monitorującą.